

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3786/2019
24.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Божидара Вујичића, председника већа, Весне Субић и Јелице Бојанић Керкез, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Емир Јашаревић, адвокат из ..., против тужене Републике Србије, коју заступа законски заступник Државни правобранилац, ради враћања на рад и накнаде штете, одлучујући о ревизијама странака изјављеним против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3166/17 од 15.05.2019. године, у седници већа од 24.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 3166/17 од 15.05.2019. године у односу на део става 1 изреке, којим су одбијене жалбе странака и потврђена првостепена пресуда у ставу 9 изреке (трошкови спора) и у ставу 3. и 4. изреке, па се у том делу предмет враћа истом суду на поновно одлучивање.

У преосталом делу тужиочева ревизија изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3166/17 од 15.05.2019. године **ОДБИЈА СЕ** као неоснована.

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 3166/17 од 15.05.2019. године.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П1 2708/14 од 23.03.2017. године, ставом 1. изреке, обавезана је тужена да тужиоца врати на рад у контролу летења Србије и Црне Горе СМАТСА ДОО са седиштем у Београду у року од осам дана од пријема пресуде под претњом извршења. Ставом 2. изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је обавезана тужена да тужиоцу због незаконитог отказа накнади штету у виду изгубљене зараде за период од 23.07.1993. до 24.01.1994. године у износу од 1.007,09 динара са законском затезном каматом од 25.01.1994. године до исплате у року од осам дана по пријему пресуде. Ставом 3. изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд обавезе тужену да му накнади штету у виду изгубљене зараде за период од 23.07.1993. до 24.01.1994. године преко износа који је досуђен ставом

2. изреке, а до траженог износа од 31.042,56 динара. Ставом 4. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу због незаконитог отказа накнади штету у виду изгубљене зараде за период од 25.01.1994. године до 31.08.2013. године за месеце и то у износима са каматом, како је то наведено у том ставу изреке. Ставом 5. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу исплати на име накнаде штете због незаконитог отказа накнаду за регрес за коришћење годишњег одмора за године и у износима са каматом како је то наведено. Ставом 6. изреке, обавезана је тужена да у корист тужиоца на име доприноса за обавезно пензијско осигурање, као и на име доприноса за обавезно пензијско осигурање за стаж осигурања који се рачуна са увећаним трајањем уплати Републичком фонду ПИО одговарајуће износе доприноса обрачунате на зараде и накнаде које су претходно наведене у првостепеној пресуди. Ставом 7. изреке, одбијен је као неоснован део тужбеног захтева тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да тужиоцу исплати месечне зараде и припадајуће накнаде за месец октобар, новембар и децембар 2013. године у износу од 750.000,00 динара укупно, као и износ од 250.000,00 динара месечно убудуће за сваки месец почев од 01.01.2014. године па до повратка на рад све са законском затезном каматом као и да се обавезе тужена да тужиоцу на те износе уплати доприносе одговарајућим фондовима. Ставом 8. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име нематеријалне штете због умањења животне активности исплати 1.200.000,00 динара са каматом од 23.03.2017. године па до исплате, а ставом 9. изреке је тужена обавезана да тужиоцу на име трошкова парничног поступка исплати 1.755.250,00 динара са каматом.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 3166/17 од 15.05.2019. године, ставом 1. изреке, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужене потврђена пресуда Првог основног суда у Београду П1 2708/14 од 23.03.2017. године у ставу 1, 2, 3, 4, 5, 6. и 9. изреке. Ставом 2. изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2708/14 од 23.03.2017. године у ставу 7. изреке и обавезана тужена да тужиоцу због незаконитог отказа накнади штету у виду изгубљене зараде за период од 01.09.2013. до 28.02.2019. године у месечним износима и са каматом како је то ближе наведено у том ставу изреке. Ставом 3. изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П1 2708/14 од 23.03.2017. године у ставу 8. изреке и одбијен као неоснован тужбени захтев тужиоца да се обавезе тужена да му на име накнаде нематеријалне штете због умањене животне активности исплати 1.200.000,00 динара са законском затезном каматом почев од 23.03.2017. године па до исплате. Ставом 4. изреке, обавезана је тужена да тужиоцу на име трошкова другостепеног поступка исплати 241.000,00 динара у року од осам дана од пријема пресуде под претњом извршења, док се за износ од 112.500,00 динара захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка одбија као неоснован.

Против правноснажне другостепене пресуде обе парничне странке су благовремено изјавиле ревизије: тужилац је ревизијом побијао део другостепене одлуке који је на његову штету због погрешне примене материјалног права и повреде права на једнаку правну заштиту пред судовима и правично суђење, док је тужена ревизијом побијала део другостепене пресуде којим није успела у спору због битних повреда одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду на основу члана 408. ЗПП ("Службени гласник РС" бр. 72/11... 87/18) Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија делимично

основана, док је ревизија тужене неоснована. При томе, суд налази да су ревизије странака дозвољене, с обзиром да се у овом поступку одлучивало и о законитости решења о престанку радног односа, сходно одредби члана 441. ЗПП.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју овај суд пази по службеној дужности, а повреда поступка на коју указује тужена у ревизији (неразумљивост и противуречност првостепене пресуде – члан 374. став 2. тачка 12. ЗПП) није разлог за изјављивање ревизије по члану 407. ЗПП.

Према чињеничном стању које је утврдио првостепени суд, а исто прихватио као потпуно и правилно утврђено и другостепени суд након одржане расправе, тужилац је био запослен на радном месту ... у Савезној управи за контролу летења. Решењем директора Савезне управе за контролу летења од 23.07.1993. и од 03.09.1993. године тужиоцу је престао радни однос. У овој парници тужилац је тражио да се поништи као незаконито наведено решење, да се обавезе тужена да га врати на посао, те да му накнади причињену штету у виду изгубљених зарада и других примања као и нематеријалну штету због умањене животне активности. Пресудом Првог основног суда у Београду П1 3280/10 од 18.09.2014. године усвојен је тужиочев тужбени захтев и наведена решења поништена као незаконита. С обзиром да је последица поништаја незаконитог отказа враћање запосленог на рад и накнада штете у висини примања која би тужилац остварио да није било незаконитог отказа, другостепени суд је тужиоцу досудио износе како је то наведено у одлуци тог суда са обавезом тужене да га реинтегрише на посао. Другостепени суд налази да тужиоцу не припада право на накнаду нематеријалне штете по основу умањења животне активности, с обзиром да је по мишљењу тог суда тужиоцу довољна сатисфакција враћања на рад и накнада материјалне штете.

Одредбом члана 398. Закона о основама система државне управе и о савезном извршном већу и савезним органима управе ("Службени лист СФРЈ" број 23/78... "Службени лист СРЈ" број 1/92) је прописано да своја права, обавезе и одговорности из радног односа које нису уређена тим законом радници у радним заједницама савезних органа управе и савезних организација остварују сходно републичком закону о радним односима који се примењује на територији на којој се налази седиште савезног органа управе. Из те одредбе произилази да се и на правне последице незаконитог престанка радног односа, а што је утврђено пресудом Првог основног суда у Београду од 18.09.2014. године примењује важећи Закон о раду Републике Србије ("Службени гласник РС" број 24/05). Тај закон у члану 191. прописује последице незаконитог отказа, па је тако утврђено да запослени има право да се врати на рад и да је послодавац дужан да му исплати накнаду штете у висини изгубљене зараде и других примања која му припадају по закону о општем акту и уговору о раду. Износи новчаних потраживања који су досуђени тужиоцу у конкретном случају утврђени су у поступку и представљају чињенична питања која се ревизијом не могу побијати. Што се тиче тврдње у ревизији тужене да она није пасивно легитимисана о томе су нижестепени судови дали разлоге које прихвата и овај суд, а који се у основи свode на чињеницу да је тужена правни следбеник државне заједнице Србије и Црне Горе чији орган је у конкретном случају поступао незаконито, те да из тога произилази одговорност тужене по члану 172. ЗОО. Тужена спори и примања тужиоца која су му досуђена по овој пресуди по појединим видовима, али је и у том делу ревизија

неоснована јер су нижестепени судови правилно утврдили да би тужилац то остварио да није било незаконитог отказа, а што се тиче конкретних износа то су чињенична питања која се ревизијом не могу оспоравати.

Тужилац својом ревизијом неосновано оспорава досуђени износ штете за период од 23.07.1993. до 24.01.1994. године. Као што је опште познато радило се о периоду енормне инфлације, па је новчано потраживање у том периоду утврђивано по посебној методологији коју је у конкретном случају вештак применио а коју тужилац није аргументовано побио.

С обзиром да тужилац у наведеном делу, а тужена у целини својим ревизијама нису довели у питање правилност примене материјалног права на чињенично стање које је утврђено, то су њихове ревизије у наведеном делу и неосноване.

Међутим, основано тужилац у ревизији наводи да одлука нижестепеног суда којом је одбијен његов захтев за досуду нематеријалне штете по основу умањене животне активности није правилна. Наиме, првостепени суд је тужиоцу по том основу досудио тражених 1.200.000,00 динара али је другостепени суд тај захтев одбио наводећи да је тужиоцу довољна сатисфакција враћање на рад и накнада материјалне штете због изгубљених зарада. Овакав закључак другостепеног суда није на закону заснован и самим тим није прихватљив. Закон о облигационим односима познаје нематеријалну штету као посебан вид штете и право на накнаду те штете зависи од чињенице да ли је тужилац ту штету претрпео, да ли постоји узрочно-последична веза између радње тужене, односно њених органа и наступања овог вида штете, као и да ли уопште постоји правни основ да се наведена штета досуди. Другостепени суд је био дужан да цени ове околности што он није урадио, па је због тога у том делу другостепена одлука морала бити укинута, као и у делу којим је одлучено о трошковима првостепеног и другостепеног поступка.

Све наведено су разлози због којих је и одлучено као у изреци на основу члана 414. став 1. и члана 416. став 1. ЗПП.

У односу на накнаду нематеријалне штете у поновном поступку, другостепени суд ће имати у виду све што је наведено, па ће и о том захтеву одлучити правилном применом материјалног права.

**Председник већа
судија
Божидар Вујичић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић